

Latveesku Avišķu Stāhiſtū nodaſa.

Nº 18.

Trefchdeen, 4. martā.

1909.

J. Laimīna.

Pawaſarim nahkot.

Jau faulite augstu, —
Es raugos filajās debess,
Un skumštu un gaidu,
Waj nahks jau pawaſaris? —

Drihs ūdīs ūlīte ūneegi,
Un zinīši ūmaiđit ūahks;
Ar gawilem un dseesmam,
Tad pawaſaris nahks.

Ai, mani nemeera gars
Un skumjā ūrds
Ūlatees plasčojač tahlē,
Kur ūeēdonis ūrds.

Tur ūrbo ūlikšu ūmarsčā,
Manā ūwehſele grims;
Un ūeewibas ūwehtajač ahre
Manas ūlgas ūsimis.

Trihs ūstizamee.

Gustawa Frenſena romans. Tult. J. Laimīnš.

(Turpinajums.)

Smahbetalis aīsgahja ūmaiđidams.

Ja, un Anna Wit diwas reiſes jau ir luhguse wina ūwehſeli. Bet Hi-
nerku Elſens neſaprata winas luhguma. Winam bija par wiſu ūawi noteikti
uſſkati un tajds neweens winu newareja uſwaret. Wiaſch bija par ūihwu, lai
zitu masalu ūilweli vreelſčā noleektos un eeflatitos winu ūejds, waj tur ruh-
pes, ſeb bailes atrabās. Ziti ūilweli Annai Wit nam neko prājjuſči, zif wi-
nai to paſiſtamo ir.

Tanī paschā wakārā gahja Andrēs pahri wirschau laukam taifni us zeemu. Bija miglainsch, mitrs lails, laiks preeskā skumščanas un ūpnoščanas. Ka-mehr wiensh žawās domās par dīmteni un wezo mihlestibū, no kuras bija wakā tizis, kāvejās, tikam no zeema nahža wixaam Marija preti. Winas slai-kais ūweeetes tehls ahtri auga leelumā naktis krehīdā.

„Tu iſſtatees noguruſi, Marij! No kureenes tu te nahž?“

„No waldes preeskāneela. Mani luhdsā ūimajai Witeenei palihdsēt.“

„Waj tu atkal biji us wakti?“

„Pagājuſchō nakti.“

„Lai wezās ūewas to dara,“ wiensh dušmigi ūoziņa, „naw tew pee tam jaſamaitajās!“

„Tu to neſaproti, Andrēs, kā ūirds war īwehlot preeskā palihdsibas ziteem.“

Wiensh ūratija lepno galwu: „Nē, es to neſaproto. Es temi neſaproto.“

„Es to ūinu, Andrēs . . . Waj tu ūeſčam gri bi no mums aiseet un Franzim Straubigeram muischi atdot?“

„Waj es waru pee jums valiki, kur neweens mani neſaproto?“

„Tu pats ūewi neſaproto, Andrēs! Tu nē! Ja tu prošam eesi . . . nahls laiks kad temi atpakaļ wilks, kad tu buhši preezigs, redsedams wirschauus un ūeemeķa juhru un dīrdečams augščchwēzhu kaut weenu wahrdu. Ilgas tawu ūirdi ūaploſis un wina ūaliks temi auksta un tulšča un ja tas buhs eefpeh-jams, tu atkal nahļki atpakaļ, ja ne wairak, kad tikai nomirt. Es temi ūaſiņštu no jaunibas jau. Es ūinu, kā tawas dwehſeles ūpehls ir pee dīmtenes ūeeſeetis un kā wina tawu dwehſeli plōſis, kad tu atkal buhši te. Es no wiſam ta-wam wehſtulem eſmu iſnehuſi, kā tu ūeſčumā ar ūawu dīhwi nekad meerā ūeesi bijis, un es wałar temi redſeju, kad tu no dāhčja nahži, ūaule ūpihdeja un tu apškatiji ūawu wezo mahžu wiſas ūeetas un dīrdeji lopus ūuhti maurojam un par wiſu ūch ūawu ihpachumu tu biji ūik nemeerigs, ūik nelaimigs.“

Wina ūatijās, ar bahlu ūeetejas iſſtatu ūejā, pahri wirschau laukam: „Es neehmu tā, kas temi luhds. Es ar wiſu ūewi eſmu atpakaļ atwiſkuſees un man naw no paſchas wairs nelahdas wehſečandas. Tawa dīmtenē ar temi rund. Šči ūeme un ūhee ūaudis us temi ūleeds.“ Wina rāhdija pahri ūeſčom, ūuršč ūumjās ūlufeja, kā ūo ūlaudiſamees. „No tureenes ir tawi ūehwi nahļuſchi un ilgā ūihnu, ūuršč ūandrihs pahri ūilwelu ūpehleem bija, ir par wiſu juhru waldneeki ūalitufchi. Us ūswahreto meefam wiſai ir Straubiger muischi ūehļuſchi. Tagad ir jau ūeektais waj ūestais dīmums, kas par to ir waldujuſchi un tu gri bi wiſu ūtaht, ūkrentet, pahrdot par ūpihdoſchō naudu? Un tawi behrni, kuri pehz temis nahks, buhs ūaifni ūaur tawu wainu bei dīmtenes ūalikuſchi?“

„Waj tad es eſmu ūalys? Waj ūatrs nedara to, ūo wiensh war un ūo wiensh gri?“

„Ne, mehs to nedaram, kas mums tas mihļakais. Taws ūehws ūetupeja wiſs pee ūrahfnes, bet gahja juhras ūehļi ūounu ūemi melledams preeskā ūewis

un saweem behrneem. Reimers Wit gahja larā un nelo neprasijs; wijsch to pats fewi sinaja, ka tam tā ir jabuht tehwijas labā; no agra rihta lihds weh-lam walaram wijsch nomozas ar darbu, karsch vuhlius neismalkā. To pa-gehr no mums peenahluma slogs. Muhsu firdapsiaoi mums japatlausa, kad wixa ar starbu balsi mums ussauz. Mums schleet, mums wajag, kad ari mehs to newar om, bet mehs sinam: tur gul muhsu meers. Mehs wisi strah-dajam, wiss zeems, tilai wezee nē, jo tee wairs newar, tee us zekeem fehd un gaiba us lungem tilai tu nē un tee, kuri ir schurp atwilluschees. Un tas... tas muhs neewal!"

„Un Heims Heideriters, taws... juhsu wisu draugs?"

„Leez wiau meerā! Tas ir isaehmums! No tā wehl war kas buht. To tu newari teikt, ka wijsch ir flinks. Wiau mola smagas, nepatihkamas domas un wiaa dsihwe nam weegla. Dsimtene wiaam valihdses, ka wijsch teek par weselu zilweku."

„Wiaam validses, komdehk tād man nē?"

„Tapehz ka tu to negribi? Tapehz ka tu labos, uszigos un wezos atpa-tak gruhd, no fewis projom, lai tee tewi netrauzetu? Waj tas ir tā? Jeb es faku nepateesibu? Jeb ka tu te palifsi, waj tu buhzi luhirs ar sawam sinaschanam, jeb dsihwosi baudu kohribā? Waj dsimtene, seme, draugi un Dschu zeema mahjas, juhras fehklis un Leeftmu sala, woj tas wiss tewi neskubinds us darbu, wisu par labu greest, wisu par jounu rihkot? Bet tur sweschumā, tur, tahli nost no dsimtenes sahpem, tur tu buhzi laiklis un baudu lahrs um boroshees no dsimtenes darba augleem."

Wina melleja tā ozis. Bet wijsch us semi noduhris galwu statijas sawā preelshā.

Wina apgreesds un gohja projam, bet winam wajadseja tai pakāl staties, tamehr wixa no wirschau lauka nogahja un miglā posuba.

Wijsch gahja pa wirschneem tahlik us zeemu, isslaidigs, weenaldfigs un eeschanā lepns un statls, bet wina dwehfeles pamati jauzas un bruka: „Es gribu to dorit! Bet ko es lai daru?"

Wijsch neworeja tilt ar fewi skaidribā, us kureeni tas tagad gahja un tomehr wijsch sinaja, kas tam par mehrki tagad bija. Wina preelshā pazeh-las pirms zeema mahjas, ar gareem, plateem needru, jeb falmu jumteem un semeem muhra pamateem. Makis tumša bija pahr zeemu, neweena gaišmīnas, neweena kruhmina, neweena zilwēka. Wiss isliids tā ismiris, tā pee zilwē-keem, tā ari dehebis. No kuhtim atskaneja tā lehshu schwadsona. Wijsch pa-lita boiku pilns.

Wohrti us kapfehtu atwehras ar llusu trofjni, wixa tehwa kapa almens stahweja ka pohrakmenojees wihrs un mehmi luhlojās us winu ar tahdu ween-aldfigu statu. Wixa roka slihdeja instinktiwi un tomehr tā glahstidama, zaur eseju lapam us kapfehtas walna. Tur, starp kaplitschu un bafnizu stahweja tas, pee kura Andrés ir nodomajis eet, kura wahrdus wina dwehfele grib dsi-bet, un wixa no tam loti baidijas.

Frisius, saleezees un ari ne bes gruhtibam us zelinga usnahza — winsch tad jau bija loti nespēhjigs —, lā pahrsteigts fatruhķds: „Andrēs, mans sehn? Tu tatschu wehl nemas pee manis neesi bijis! Waj tu gribi pee manis?“

„Newis taīni tā, kruslehū . . . bet tomehr . . .“

„Jeb waj tu nahži pee fawa tehwa kapa?“

„Es eeraudsiju tevi tel!“ Andrēs sazija. „Es gribēju tem ūzit, kruslehū, ko tu warbuht jau buhši no ziteem dsirdejis, ka mans plans ir tas, manu muishu isrentet.“

Mahzitaīs Frisijs statījās lā no lejas us Andrēs'u. — winsch bija dauds masaks par Andrēs'u Straudigeru. „Es to no Heima dsirdeju. Bisskaidro man tol! Waj tu vilsektā eefahšti lāhdū omatu, jeb zītu darbu strahdat?“

„To nē! Bet . . . es eismu dauds ko no vāfaules, no dsīhwes pasiht mahzijees.“

„Un šķīs mahzibas tevi kawē tehvu ūmi kopt, tawu peenahkumu darit? Tad labak taīsi sahrla ūchim ūnāschānam, Andrēs; un newis ūchinī labajā ūmē, bet kaut kur, kur tāhdas leetas dara.“

„Tas ir brihnīščīgi, ka juhs wiši no tā nelo nesaproteet.“

„Nē, tas ir mihlaini, ka tew pee mums nekahdas ūprashanas nām . . . tu gribi Frantscham Straudigeram isrentet?“

„Ja! Es domaju tā; winsch ir mans radineels un pee tam wehl ūchakls ūmekopis.“

„Winas newareš to te pazeesti. Winsch ir ūzetas un augstfirbigas bābas ūilwels un neruhpejās par mosaku ūilwelku. Winas ūka, ka winam ūrbs nesefot.. Jums abeem, neweenam neefot ūrds!“

„Tu eši stingrs. Kā mahzitaīs!“

„Waj tu ūni wehl to ūtāstu, Andrēs, no tā, kuras arī gribēja projam tilt un gahja tāhli pahri wišai ūmei? Waj tu ūni, ūamdehk winsch projam gahja? Es gribu tem to ūsojīt: ūamdehk, ka tas ūtānam bija par ūlusu, par dauds darba tehwa ūmē.“

„Kruslehū! . . . Bet tu eši ūcheem ūaileem ūakā ūalizis.“

(Uzrypnāk wehl.)

Maisse.

Sweedru rakstneela J. Degengrena. Tulk. Seebaitis.

Kahdā wašaras rihtā es fehſchu ſthwo lawru kolu pawehnī pēe weena no bauðſojeem galbiņiem kahdas leelpilſehtas bulwara malā restorana preelfchā.

Pār augſtajeem nameem ſpihd ſtaidras un laipnas debefis, tās wehl naw aptumschotas no deenās putelkem un neſſaitamo ſkuſteu duhmeem, kuri goiſu drihs ween pabarī ſmagu un ſmaginoſchu. Mule aplaſtitās eelas jau ir pēe pilditas ar weenmūligu, opbuſſinoſchu, ſajukluſchu trofſni, — ar ſcho biſchu ſtropu duhſchānu, kas poſluđina ja dſihwes atmoschānos un mums ſaka, ka ſteigſchāndas, kerſchāna un ſtreecchāna veži ihſa atpuhtas brihtīna atlal babujiſi wirſrotu pār pilſehtu. Meegaini, wehl ne gluſchi ſoutri zilweki ſteidsas ḡram pēe ſama darba, un bulwara dobjais trofſnis ſchad un tad teek pahrtraulīs no elektriſko dſelszeli ſtaļajeem ſignaleem. Kahds garlaizigs, wehl ſameegojees kelneris paſchulail nolika man preelfchā manu brokſti. Es peeleju ſawu taſi ar ſipro, melno ſafiju un nolaufchu weenu gabalu mule iſzeptā, ſiltās halmatſes, nolaufchu to neapſinigi, nela nedomadams, lamehr mani mirklī lihiſt pa bulwari, kur dſihwe ſahl arween ſiprak mutukot un ratu riħbona arween diktak ſlanet.

Es neefmu iſſalzis. Nela nedomadams un pa wezam parabumam es ſalaufchu maiſi un reiſu reiſam pa gabal'nam eebahſchu mutē. Es tillo manu, la ehdu, un kā ſapnī ſajuhtu maiſes maigo, mihiſto ſmarſchu — ta gandrihs wehl luhp, lamehr es to ſalaufchu, — wina til balti ſpihd, ſchi labi iſzeptā, gaħrda, weegla maiſe.

Bet man ta neſmeč. Peepeschi mani rahaņam, neſmu ſadeħl, reebjums pret ſcho ſmuko, garſchigo maiſi, kuras ſiltumu es ſajuhtu ſawās pirkſtōs, un kura ir til balta un mihiſta. Mani rahaņam leels reebjums ne tilai pret ſcho ſmuko maiſi, bet ari pret io trofſchnaino dſihwi tur uſ tam putelkainajām eelām, pret ſcheem ahtri garam ſtrejoſcheem zilwekeem un pret pilſehtu, pret ſcho leelo, duhmaino, neganto, zilweku aprijuſcho pilſehtu. Es paſchliniñu, veenahk kelneris, es ſamalſafu un aifeju — eju pa druhſmainajām, tagad jau laufchu pilnajām eelām. Un es domaju par maiſi.

Es nedomaju par ſcho mihiſto, balto, ſmarſchojoſcho maiſi, kuru es paſchulail nela nedomadams weenalbſgi biju lauſis, ſcho leelpilſehtas, drubſchaine zilweku maiſi. Es domaju par kahdu zitu maiſi, par zeetu, melnu, fuhru maiſi, par maiſi, kura uſmodina domas, kad to laufchu, bauðſas, brihnifchegas domas, — maiſe, kura ſpeesch bauðs lo pahrdomat, kad es to ehdu — runajofcha, lai gan ruhka, tumſcha maiſe.

Es waſrs neefmu leeloja, trofſchnainojā pilſehtā: id migla nosuhd tās augſtee nami, ari winas eelas iſgaift manu ažu preelfchā — winas eelas ar teem tuhſtioſcheem ſawās gaitā ſtrejoſcheem zilwekeem, kuri domā, fa tee no-puhlaſ par ildeentifchlu maiſi, bet kuri tās weetā no-puhlaſ par ſauno, dweħfeli ſamaitajofcha, wiltigo ſeltu, no-puhlaſ par ſtaifdam ſeeweetem, par wiħnu, par ſlepeneem bauðižumeem, kuri ſaboja nerwus.

Es atrodos tahtu projam lahdā zitā semē, sawā dīsimtenē, semē, kurā ir mas augligu druru, bet dauds nabadsigu eedsihwotaju. Es sehschu weend no masajām, tumšhajām, behdigi neglihtojām, nabadsigajām mesha buhdinas istabām, kur ir dauds mutes, bet mas maise. Kur weesh, išaemot issalkumu, mas redžami. Kur dīshwe ir weena weeniga gara zihna, weena weenigo, kusa pastohwigi aikahrtoschā luhgschana pee debeks un semes Waldneela: „Dod mums muhsu deenischku maiſil“

Ar sawahdām juhtām es tahtā weetā lauschu maiſi, kuru man pafneeds, — ſcho tumſcho, zeeto, beechi ween ruhto maiſi, kura daschreis ir til weegla, bet kurai wajadsetu buht til ſmagai, tapehz ka tās oudsinashana un ſagata-woschana prafijuſi til dauds gruhtu puhlau, tapehz, ka tajā ſlehpjās dala no wihra dīshwibas ſpehleem, kura druwā ta reis ir auguſi lä ſehja. Es to lauschu ar ſwehtām ſojuhdmām, paſemigu flusumu. Ta runā uſ mani ſowā kluſoja, ſwehtwinigajā walodā, ſchi nabaga, neloſchā, tumſchā maiſe. Ta runā par ſuhro darbu bes preekeem, par daudſejām fw edru lahſem, par ilgo baiļu laiku, ko prafijuſe winas oudsinashana un pagatawoschana. Ta runā par gurbenojeem ſoleem druwu melnojās wagās, dauds deenu nogurufchojeem ſoleem pa ſauſu, akmenainu druwu ſem bedſinoſcheem ſauſes ſtareem. Ta runā par ſalihluſchām muguram un ſapigeem lozelkeem, par azim, kuras lihds nogurumam lužkojuſchās uſ velelo, ſkovo ſemi, — par azim, kurās reti lad mirdſejis preels, kuras reti lad redſejuſchās laimes ſmaidoſchos ſauſes starus.

Ta tſchulſt par daschobām breeſmam, kuras pastahwigi gluhejā, lamehr ta wehl auga druwā. Ta tſchulſt par rudenī, kod ſneegs ſohka ſnigt uſ wehl nekoſaluſchō ſemi un aſniach ſem baltās ſneega ſegas draudeja ſatruhdet. Ta tſchulſt par auſtu wehjainu pawaſari, kur ſeme guleja kaila un naſiſi iſluſuſchō ſneegu pahrwehrita par wiſulojoſchu ledus lahti, par ſadegeuſcheem afneem, kuri, kluwſhi melni, nowihta. Ta tſchulſt par bihſtamajām naſts falnām, lad rudiſi paſchulaik laiſch ſawas wahrigās wahrpas, kuras kā nobijuſchās un bahlas raudſijās ohrā, iſ ſawām wahrigajām, ſmalkajām ſteebri makſinam par wehſajam naſtim, kur falna wiltigi un ſleveni gluhn miglā, kā ſaugsta un balta pažekās iſ purwa, par purwu, kursch ſawu lihgojoſchos, fuhnaino wirſotni itin tuwu pee tihruma iſplehſch. Ta tſchulſt par kaunajām wehram un ſtraujajām leetus gahſem ap-augloſchanas laikā, kur ſteebri tīlo gar ſemi noſiſti un labibas putellifchi newareja pee ſeedeem peekluht. Ta tſchulſt par wehſajām augusta naſtim, kur ſeemelis bij aifgohjis pee meera, bet kur zilwelī newareja gulet, bet ſawās gultās bailigi gaibija bihſtamo jauno rihtu.

Bil dauds tai naw ko ſazit, ſchai nabaga tumſhajai maiſei, par kuru dauds ſarauz degunu, tapehz ka tee winas ſtahſtu nepaſiſt. Tee ir dīſhwes ſtahſti, ko wina ſtahſta, ſtahſti par wehrgeem un aifmirſteem dīſumeeem — ſtahſti par tahtbeem zilweleem, kureem dīshwe ir bijuſi weena weeniga ilga, beedru pilna zihna par meesas iſſalkuma apmeerinaſchanu.

Un ſcho maiſi ehſdams, es nemedu wiſ jokot un ſaihgt, ka ta ir iſcepta par zeetu waj ſliktu, waj ka ta ir melna no krahnas ſodrejeem waj ſojaukta

ar salmeem un sahli, bet ko domaju fewi, ka schi tumschā, beeschi ween ruhltā
maise ir tuhksiosch reis wairal wehrts, nela baltā, labi iszepia, smarschojoscchā
kweeschū maise, kura neko nefaka un kurai naw sawas wehstures — schas fuhs-
ras, dsihwibū issmeloschās, spehku issuhzoscchās darbu wehstures — bet kura,
kad ta augligās druwās, filtoi faulei spīhdot, ir pēbreedusi resnās, loplās
wahrpās, no jautreem zilwekeem dseidot un jojojot ar jaunlaiku maschinam
teek nowahktā, newis no noopeetna, kluſa wihra un noleesejuschas fewas ar
zirpi iokā tahdā semē, kura ir pilna purwju, us wohjas sliktas druwās sem
beeschi ween pelekām un wehšam debesim.

••• Sihfumu plaufts. •••

Jauns leifchu laikraksts.

Leetawā lihds schim isnahža 8 laikraksti, bet tagad ar 3. janvari sch. g.
sahla isnahkt 9 — sem nosaukuma „Zemdirbis“ („Semkopis“). Pehdejais is-
nahks 2 reises mehnest.

Kā no minetā laikrakstā 1. numura redsams, tad laikrakstis nenodarbotoes
ar politiskām leetam, bet gan ruhpesees par semkopibas, tirdsneezibas un ruhp-
neezibas weizinošchanu Leetawā. Minetā laikraksta pirmais numurs ir 16 lop-
puses befs un satur starp zitu rakstus: „Kā semes ihpaſchneeli war few lee-
lalu pelau eeguht?“, „Mehslu isweschana“, „Semes isstrahbaschana preefsch
lineem“, „Daschi wahrdi par ganibu tureſchanu“, „Par lopu audsinashchanu u.
t. t. Schis tas no medizinas, Padomi, Labibas zenas: Rīga, Karalaufschōs
un Warschawā, Labibas iswedumi us ahrsemem un sludinajumi.

Pēhj minetā laikraksta jau sen ilgojās leetaweschū semkopji, tirgotaji,
ruhpneeli, bedribas u. t. t. To leezina ori tas, ka laikrakstam „Zemdirbis“
ir jau diſčs abonentu skaiti un dauds pēkriteju. („Dī. W.“)

Ronfuzija domas.

Waldit par fewi iſkdauds, lai zeenitu zitus, kā fewi naſču, un isturetees
pret wineem tā, kā mehs gribam lai pret mums isturās, — ta ir mahžiba
par zilwelu mihestibū.

Vai tawas domas tihrs: Ja tew nebuhš sliktu domu, tad nebuhš ori
sliktu darbu.

Pa trim zeleem mehs waram tilt pee guđribas: pirmahrt — zaur do-
maschānu. Schis zelsch wiszeenijamakais. Otrahrt — zaur pakalbarischānu,
schis zelsch pats weeglakais un treschlahrt — zaur pedsihwojumeem, schis
zelsch wisgruhtakais.

Greeſ wiſu sawu wehribu us to, lo iu dari, un nedomā par to, kas naw
wehrtis usmanigi pahrdomat.

Daschi statistiski dati par diloni.

Daschus interesantus statistikus datus par diloni sneebis amerikanu ahrstis Fischbergs. Ustahdot ka galwenos faktorus pee dilona simibas nespējigu, simiga organisma attīstību aiz sābeedriskeem eemesleem, dzīhwolkus, kureem gaīsa un gaīsmas trūkstī, netīrību u. t. t., winsch diloni vēd salārk ar ne-peeteelokšām dzīhwojamām telpam. No 100,000 eebīhwojācem, kuri mohjo weenā — diwās istobās, mirst ar diloni 985, no teem, kuri dzīhwo no 3—4 ištabam leelā dzīhwotlī — 689, no 5—6 ištabam — 328. Wismosal' mirstot no tām darba lauschu aprindam, kuras strahdā ilgu laiku ahrā, ka par peemehru svejneeki. Turpretim burtlītchi mirst 401 us 1000. Schihdi Amerikā koti mos mirstot ar diloni. Winsch feschu gabu laikā nowehrojis, ka Nujorkā us 100,000 zilweleem ar diloni miruschi ieru 645,73, Kreewu ebreju tikai 9821. Tunīša us 1000 ar diloni miruschi eiropeeschu 513, arabeeschu 1130 un ebreju 124. Amerikanu ahrstis preebedrojās ziteem pehtneekem tanī finā, ka dilona neisplatischanās eemeslis ebreju widū mellejams šķās tautas rāhsas ihpatnībā.

Kurā waloda runā wiswairak?

Anglu waloda, Dr. Janzens atbil'). Pasaules wehstures sen senajos laikos walodschā waloda bij osireeschu, tad winsas weetu eenehma greeku waloda, bet ari ta atdewa ūawu weetu latīnu walodai, kuru ūawukahrt pahrwareja ūpaneeschu waloda. Bet ūpaneeschu waloda drihs atlakhpās, dodot weetu ūfrantschu walodai, kura no 17. gadu ūntena lihds schim laikam naw ūaudējuſe ūawu leelo nosihmi. Un beigu beigās — ūfrantschu walodai bij ja padodās angļu walodai. Diwodesmitā gabu ūntena ūahlumā runaja: angļu walodu ap 125 miljoni lauschu, kreewu walodu ap 85, wahžu walodu — 80, ūfrantschu — 50, ūpaneeschu — 45 un italeeschu — 35 miljoni.

Kritiskas deenas 1909. gada.

Pireneju kalnu obseruatorijas direktors Marschans eefuhtijis ūfrantschu astronomiskai beedribai pahrskotu par bijusčām un gaibamām semes trižem. Pamatobamees us ūlehdseeneem par bijusčām semes trižem un nowehrojumeem par ūauli un mehnēsi, Marschans nahk pee gala ūreebuma, ka wiswairs jabihstās, ja muhsu īme īseet par ūaules aktiwo ūelu jauna waj pilna mehnēšķa laikā un tanī brihīs, kad mehnēsis atrodās ūistuwāl īselei. Tas war notilt 7. februari un 7. marīā ūch. g. Marschans domā, ka augšcējās deenas buhs ūewišķi kritiskas un ūagaidamas jaunas semes trižes, warbuht wehl ūiprakas par pehdejām Kalabrijas trižem.

Īsdeivess un redaktors: Latv. Dr. Beedr. tagadejais prezidents Th. Doebs.

Redaktors: N. Purinsch (Burianu ūlawš).

Druktās pee J. F. ūieffenhagenā un dehla ūelgawa.